

**ÜLKE GÜNDEMİ ALGISI VE
HELALLEŞME ÇAĞRISI KARŐILIĐININ
TESPİTİ ARAŐTIRMASI**

KASIM 2021

ÇALIŞMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı

- CHP Genel Başkanı Kemal KILIÇDAROĞLU'nun söylemlerinden hangisinin/ hangilerinin vatandaş tarafından bilindiğinin tespiti
- CHP Genel Başkanı Kemal KILIÇDAROĞLU'nun yapmış olduğu 'helalleşme çağrısı'nın vatandaş tarafından bilinip bilinmediğinin tespiti
- CHP Genel Başkanı Kemal KILIÇDAROĞLU'nun yapmış olduğu 'helalleşme çağrısı'nı vatandaşın kendi sosyo-kültürel düzeyine göre nasıl ifade ettiğinin tespiti
- CHP Genel Başkanı Kemal KILIÇDAROĞLU'nun yapmış olduğu 'helalleşme çağrısı'nın vatandaş tarafından doğru bulunup bulunmadığının tespiti
- CHP Genel Başkanı Kemal KILIÇDAROĞLU'nun yapmış olduğu 'helalleşme çağrısı'nı doğru bulmayanların gerekçelerinin tespiti
- Dolar ve Euro kurlarının yükselmesine sebep olan etmenlerin vatandaşa göre neler olduğunun tespiti
- Bugün Cumhurbaşkanlığı seçimi yapılacak olsa Recep Tayyip Erdoğan karşısına çıkacak olası aday/ adaylara oy verme eğiliminin tespiti

ANKETTE SORULAN SORULARIN TÜRLERİ

Çalışmada hatırlatmalı ve spontane sorular sorulmuştur.

ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışma kantitatif araştırma tekniklerinden yüzyüze anket yöntemi uygulanarak gerçekleştirilmiştir.

ÇALIŞMADA GÖRÜŞÜLEN DENEKLERİN SEÇİMİ VE GÖRÜŞME YERLERİ

Araştırmanın örnekleme belirlenirken çok amaçlı tesadüfi örnekleme yöntemi ile haneler belirlenmiş, kota örnekleme ile (yaş ve cinsiyet) denekler belirlenmiştir.

Saha çalışmasında deneklerle evlerinde veya işyerlerinde görüşülmüştür.
Her haneden bir kişi seçilmiştir.

ÇALIŞMANIN YAPILDIĞI İLLER VE SAHA ÇALIŞMASININ YAPILDIĞI TARİHLER

BÜYÜKŞEHİRLER

İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Antalya, Gaziantep, Adana, Samsun, Tekirdağ, Sakarya, Denizli, Erzurum, Aydın

İLLER

Zonguldak, Çanakkale, Osmaniye, Isparta, Yozgat, Kars, Sinop

Saha çalışmaları 20-26 Kasım 2021 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

ÇALIŞMANIN YÜRÜTÜLMESİ VE DATALARIN TOPLANMASI

Çalışma sahada tablet bilgisayarlar ile verilerin girişi yapılmıştır. Veri girişleri yapılan datalar uzmanlar tarafından analiz edilerek raporlaştırılmıştır.

SAHA KONTROLLERİ VE ÇALIŞMANIN GÜVENLİĞİ

Saha çalışmaları anketör ekiplerinden sorumlu olan saha sorumluları tarafından yerinde takip edilmiş ve hata/ eksik olan yerlerde ilgili anketin iptal edilmesi sağlanmıştır. Sahada yerinde yapılan kontrollerin ardından güvenilirlik testi için tüm görüşmelerin %30'u telefon kontrolüne tabi tutulmuştur.

GÖRÜŞMELERİN YAPILDIĞI DENEKLERİN KİŞİSEL VERİLERİNİN KORUNMASI

Saha çalışması esnasında kontroller için deneklerden alınan isim-soyisim, adres, telefon numarası vb. bilgiler, 24/3/2016 tarih ve 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu gereği imha edilmiştir.

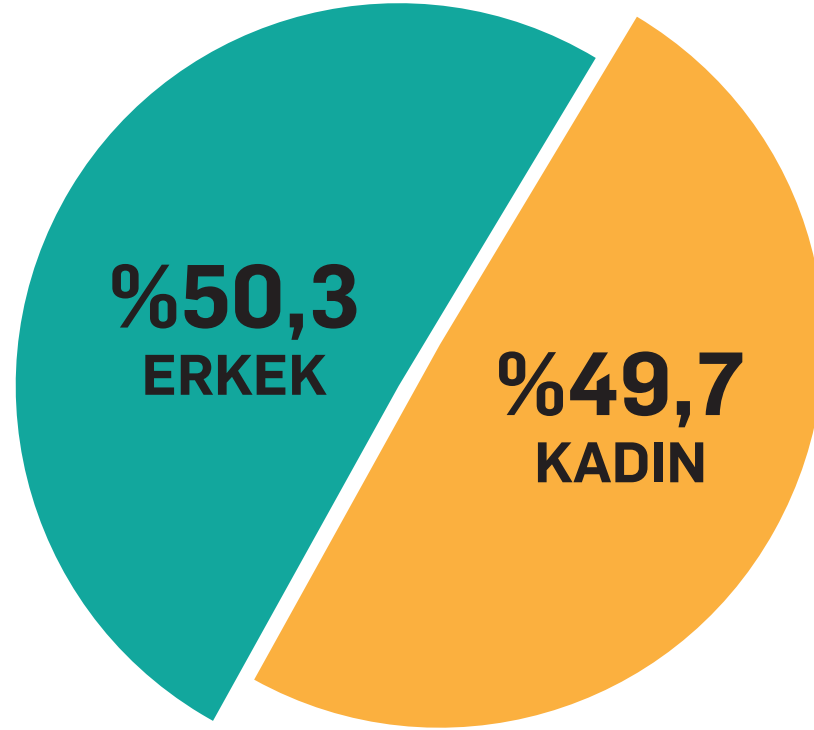
ARAŞTIRMAYI YAPAN FİRMANIN İLETİŞİM BİLGİLERİ

Siyamer Siyasal ve Sosyal Araştırmalar Merkezi
Korkutreis Mah. Necatibey Caddesi Top İşhanı Blok No:40 İç Kapı No:14 Çankaya/ Ankara

ÇALIŞMANIN YAPILDIĞI İLLERİN DAĞILIMI

	İLLERİN NÜFUS VERİLERİ (TUİK)	DENEK SAYISI
İstanbul	15.462.452	520
Ankara	5.663.322	191
İzmir	4.394.694	148
Bursa	3.101.833	104
Antalya	2.548.308	86
Gaziantep	2.101.157	71
Adana	1.849.478	62
Samsun	1.356.079	46
Tekirdağ	1.081.065	36
Sakarya	1.042.649	35
Denizli	1.040.915	35
Erzurum	937.389	32
Aydın	950.757	32
Zonguldak	591.861	25
Çanakkale	541.548	25
Osmaniye	548.556	25
Isparta	440.304	25
Yozgat	419.095	25
Kars	284.923	25
Sinop	216.460	25
TOPLAM	44.572.845	1573

CİNSİYET



YAŞ

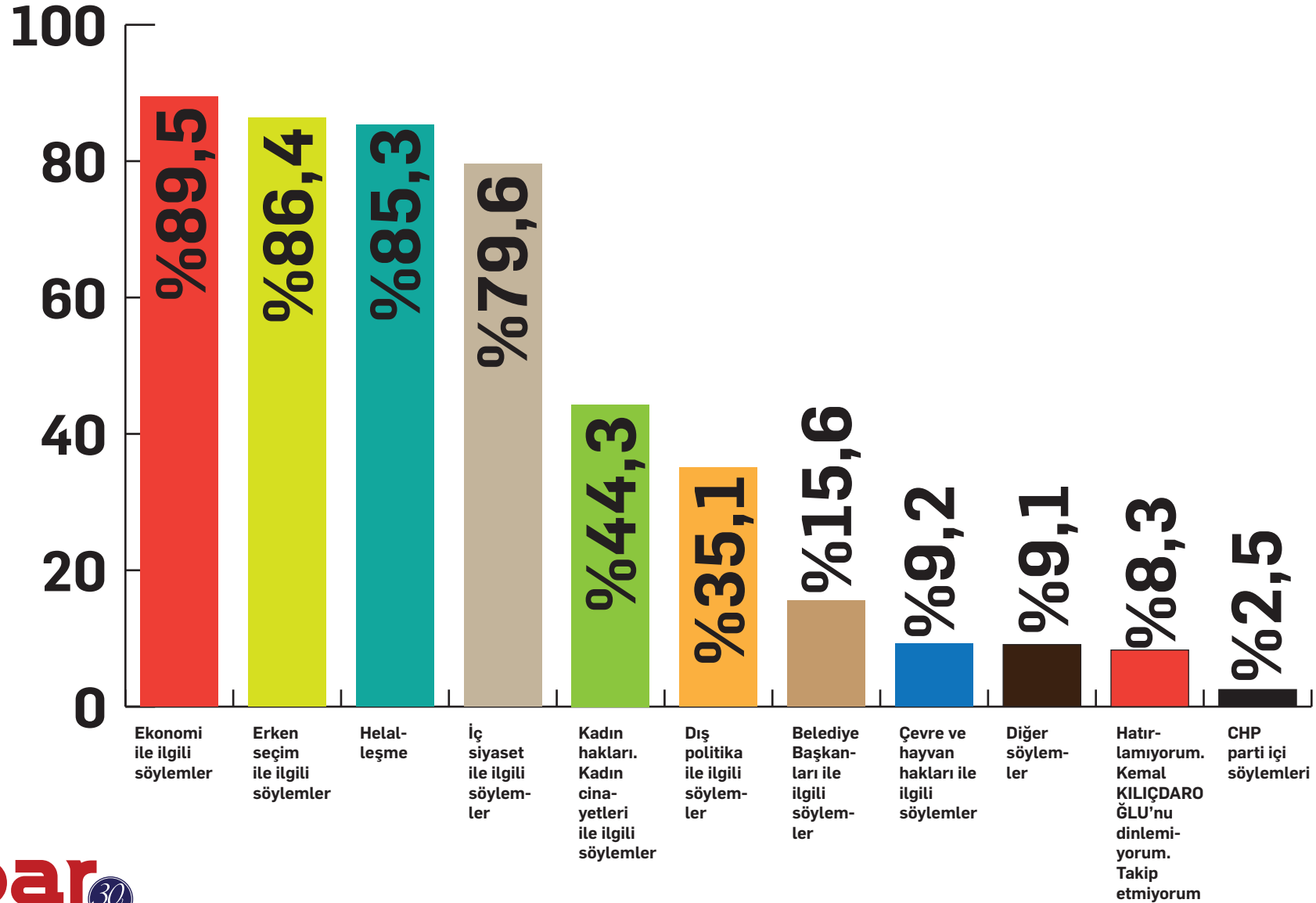
2021
%

16-20 yaş arası	15,1
21-24 yaş arası	13,2
25-34 yaş arası	20,4
35-44 yaş arası	19,7
45-54 yaş arası	13,0
55-64 yaş arası	9,1
65 yaş ve üzeri	9,5

EĞİTİM

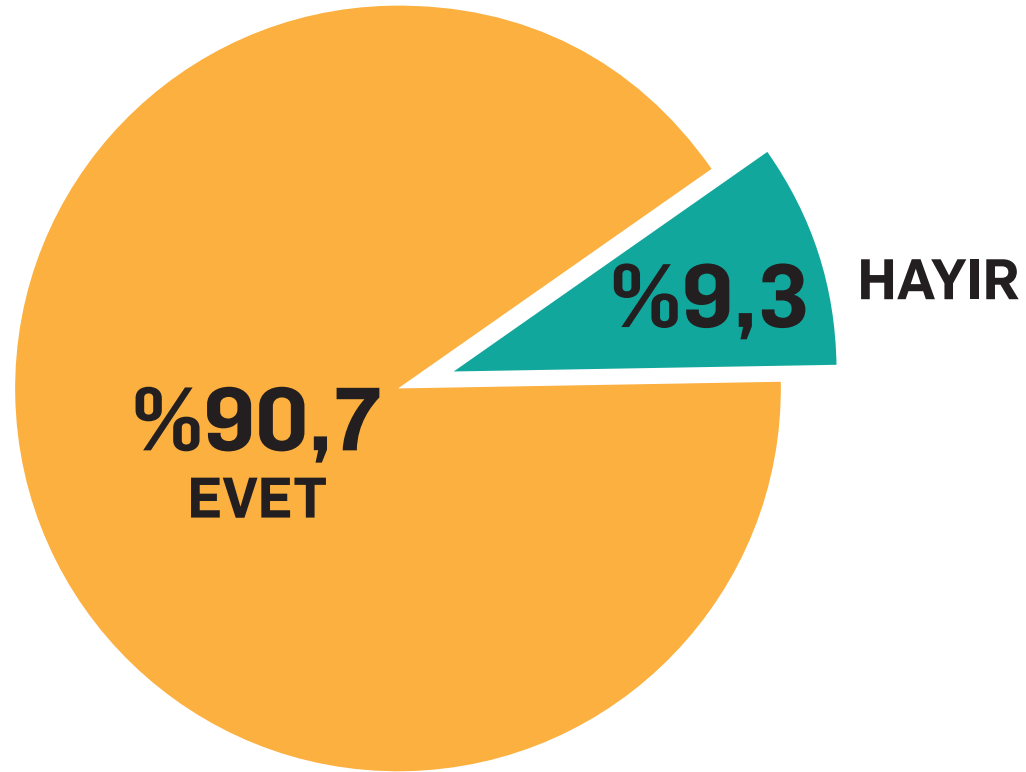
	2021 %
Yalnız okur-yazar	%1,1
İlköğretim mezunu (İlkokul ve ortaokul mezunuz)	%45,7
Lise mezunu	%42,9
Yüksekokul ve üniversite mezunu	%10,3

Son günlerde CHP Genel Başkanı Kemal KILIÇDAROĞLU'nun söylemlerinden aklınızda kalanlar nelerdir? Hangi konulardan bahsetti?

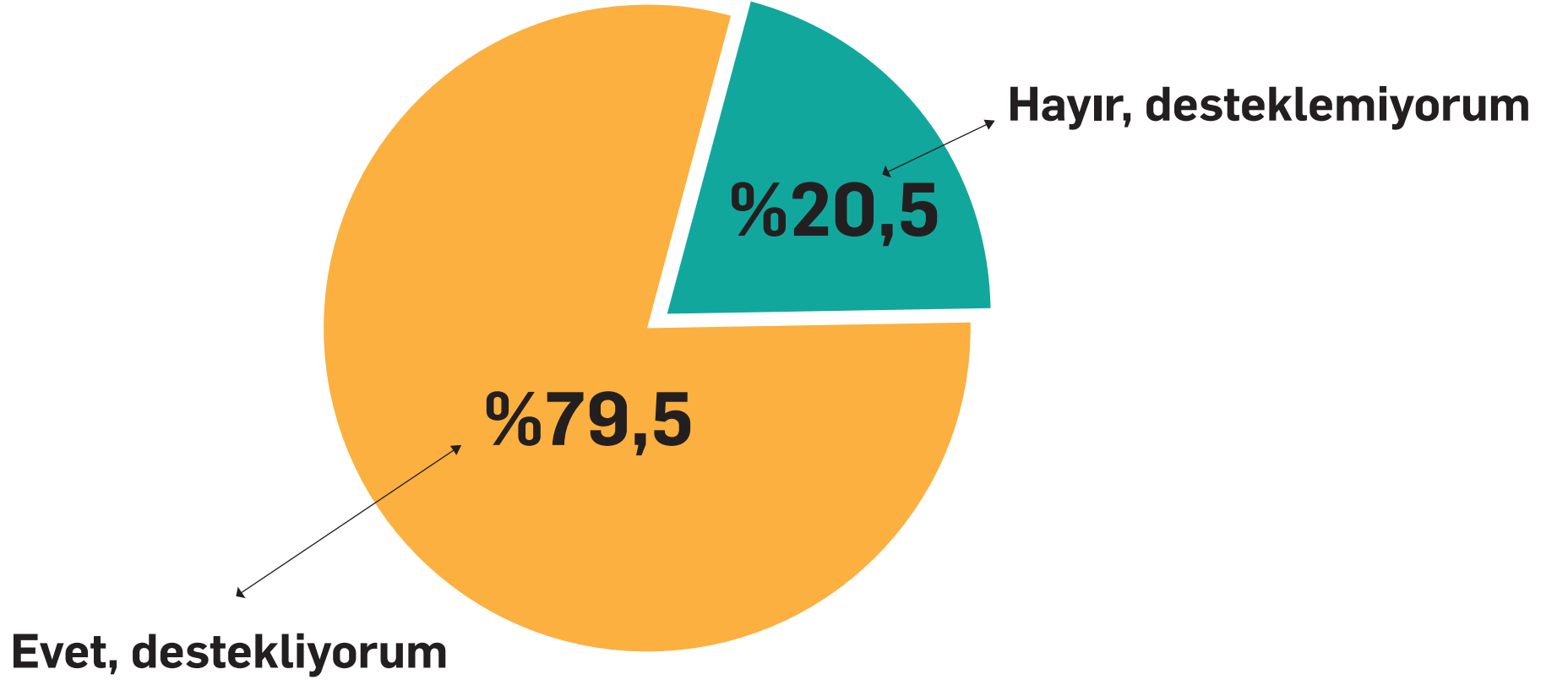


Son günlerde CHP Genel Başkanı Kemal KILIÇDAROĞLU çeşitli zamanlarda, çeşitli mağduriyet yaşamış kişiler ile “helalleşmek” gerektiğini söylemektedir?

SİZ BU SÖYLEMİ DUYDUNUZ MU?



CHP Genel Başkanı Kemal KILIÇDAROĞLU'nun bu söylemini doğru buluyor/destekliyor musunuz?



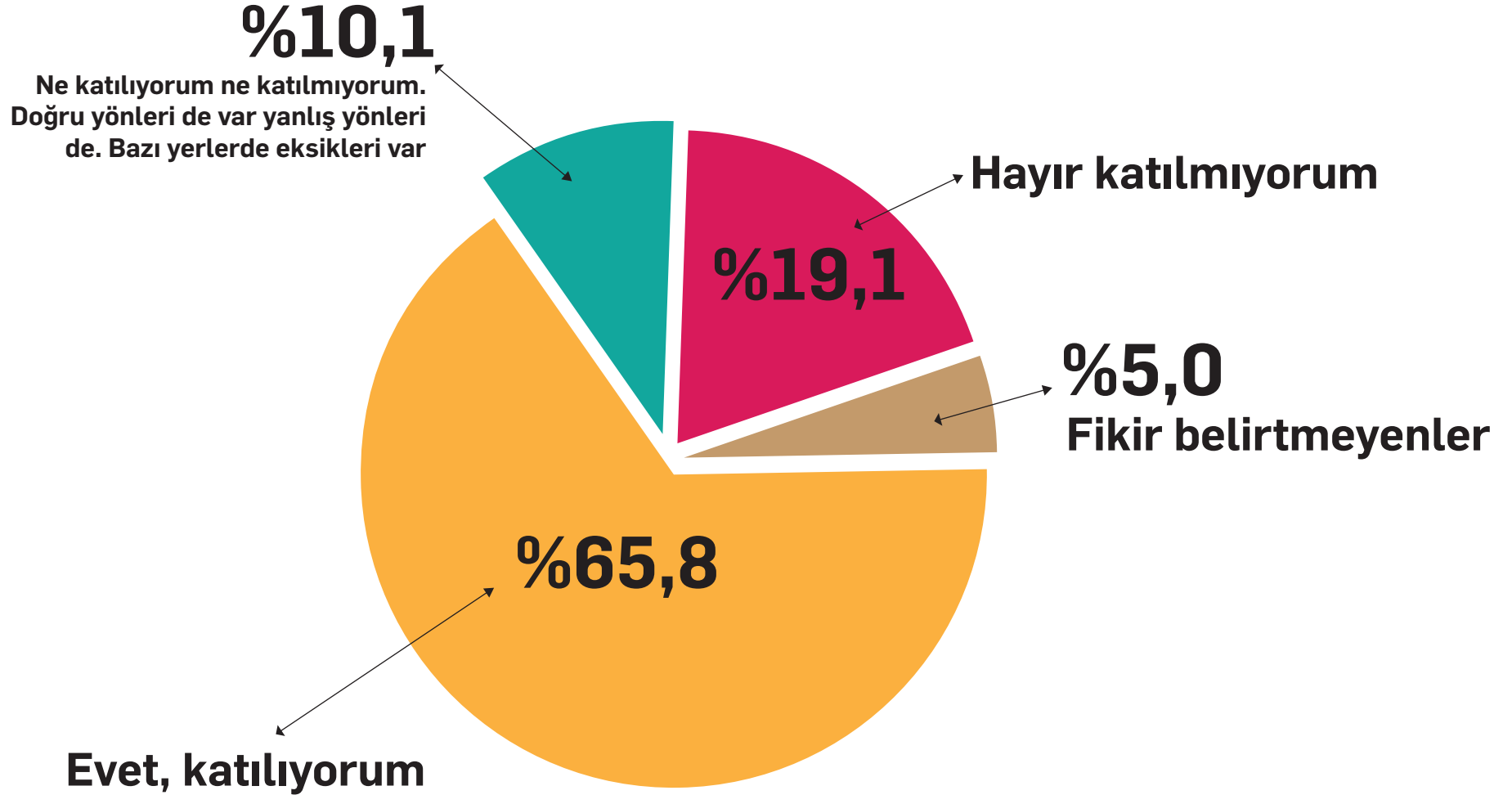
**BU SORU, KILIÇDAROĞLU'NUN HELALLEŞME ÇAĞRISINI BİLENLERE/ DUYANLARA SORULMUŞTUR.
ORANLAR %79,5'İN ORANLARIDIR**

**Kılıçdaroğlu'nun helalleşme çağrısı nedir?
Birkaç cümle ile CHP Genel Başkanı'nın yaptığı çağrıyla
kendinize göre ifade eder misiniz?
Kılıçdaroğlu ne demek istemiştir?**

	%
Ülkede baş gösteren kutuplaşmaları ortadan kaldırmak	44,8
Ülkenin karanlık dönemlerinde haksızlığa uğramış insanlar ile CHP'nin helalleşmesi	43,3
CHP'nin bugüne kadar iletişim kuramadığı kitleler ile iletişim kurmaya çalışıyor	35,7
CHP'ye yeni bir dil ve strateji belirleye çalışıyor	32,1
CHP'yi merkez parti yapmaya çalışıyor	29,6
Boş yere hapisanelerde yatan insanlarla helalleşme	27,4
Muhafazakâr ve dindar kitleler ile iletişim kurmaya çalışıyor	25,6
Dini görüşleri ile ötekileştirilmiş kitleler ile helalleşme	22,2
Kürtlerle helalleşme	20,4
CHP bunu seçim stratejisi olarak kullanmak istiyor/ Karşılığı yoktur	18,0
Fikir belirtmeyenler/ Ne anlama geldiğini bilmiyorum	17,1
Başörtülü kızları üniversitelere almadıkları için onlarla helalleşme	16,2
CHP'nin geçmişte insanlara yaptıklarından dolayı özür dileyecek olması	14,8
Menderes ile helalleşme	13,7
Varlık vergisi nedeniyle özür dileme	12,2
Diğer	8,7

Kılıçdaroğlu "Benim liderliğini yaptığım partinin de gemiŖte yarattığı derin yaralar vardır. Uzun süredir önce bu yaraları yaratan o sistemi deđiŖtirmekle uğraŖtım. Ŗimdi ise dıŖarıya dönme zamanı. Ben bu yaraların kapanması için helallik isteme, helalleŖme yolculuğuna çıkıyorum" açıklaması yaparak Cumhuriyet tarihinden bu yana haksızlık görmüş, ötekileŖtirilmiŖ, iŖkenceye maruz kalmıŖ, dini ve/ veya siyasi görüŖleri nedenleri ile dıŖlanmıŖ, hayat tarzı nedenleri ile yok sayılmıŖ, mensubu oldukları milliyetler nedeni ile yok sayılmıŖ vb. kitleler ile helalleŖeceklerini ve devletin bu kesimlere tazminat ödeyeceğini, gelecek nesillere barıŖmıŖ bir ülke bırakmak istediklerini söylemiŖtir. Siz Kılıçdaroğlu'nun bu açıklamalarını yerinde/ doğru buluyor musunuz?

CHP GENEL BAŖKANI'NIN SÖYLEMLERİNE KATILIYOR MUSUNUZ?



BU SORU KILIÇDAROĞLU'NUN HELALLEŞME ÇAĞRISINA KATILMAYANLARA SORULMUŞTUR

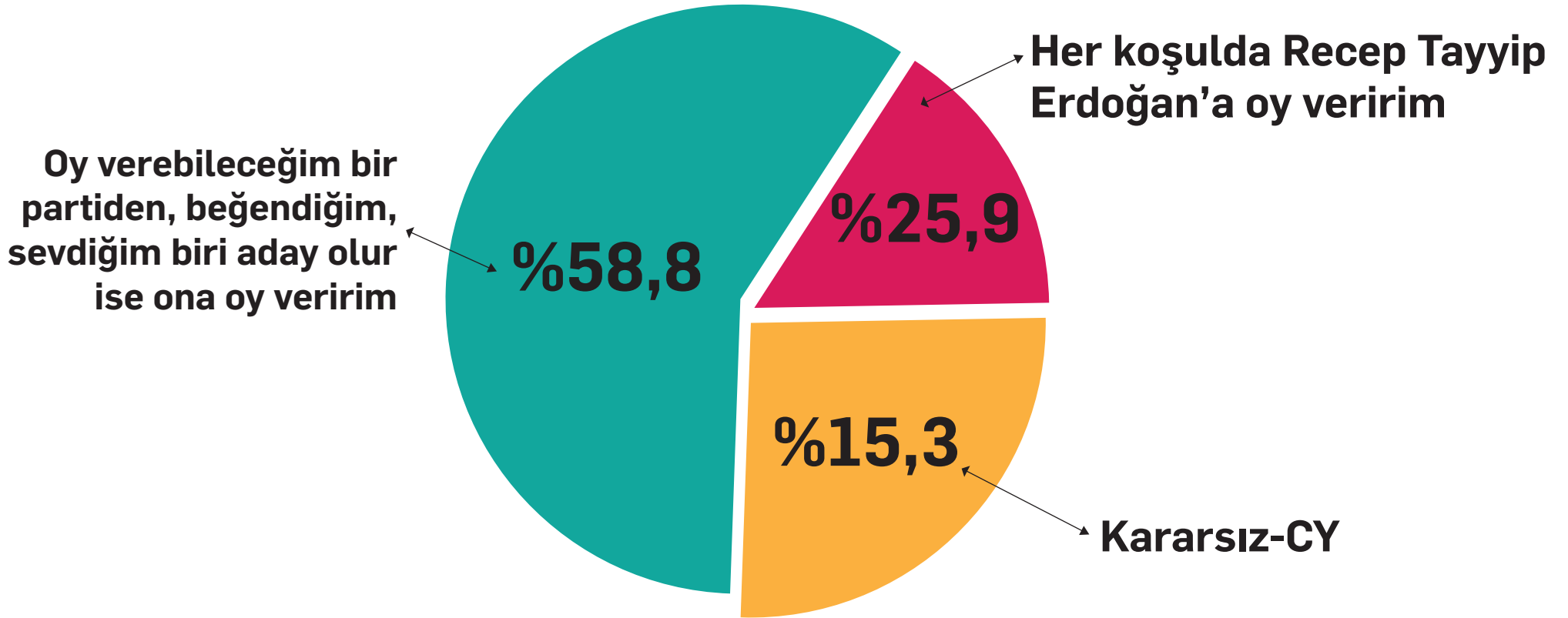
Neden böyle düşündüğünüzü birkaç cümle ile ifade eder misiniz?

CHP'nin helalleşmesini gerektirecek bir suçu yoktur	%30,7
Bu bir seçim stratejisi olduğu için karşılığı olmayacaktır	%27,1
Ülkemizde haksızlığa uğramış kitleler olduğunu düşünmüyorum	%21,3
Bunu başaramayacaklarını düşünüyorum	%19,6
Açıklama doğru ama dili helalleşme yerine yüzleşme olmalıydı. Helalleşme dini bir atıftır	%17,6
Diğer	%6,6
Fikir belirtmeyenler/ Cevap vermek istemeyenler	%21,3

Sizce Dolar ve Euro kurlarının yükselmesinin sebepleri nelerdir?

Ekonominin kötü yönetilmesi	%78,1
Cumhurbaşkanı'nın merkez bankasına müdahalesi	%60,0
Ülke içindeki iktidar karşıtları AKP iktidarını zora sokmak için yapıyor	%15,8
Dış güçler ülkemizi zora sokmak için yapıyor	%7,6
Pandeminin sonucu	%7,5
Dünya ekonomik konjonktürü kötü	%7,9
Sürekli faiz düşürülmesi	%7,4
Üretimde ve hammaddede dışa bağımlılık	%5,5
Diğer	%12,6

Bugün cumhurbaşkanlığı seçimi yapılacak olsa Recep Tayyip ERDOĞAN ile karşısında sizin OY VEREBİLECEĞİNİZ partiden seveceğiniz biri aday olsa kime oy verirsiniz?



YÖNETİCİ ÖZETİ

CHP Genel Başkanı Kemal KILIÇDAROĞLU'nun "Helalleşme" söylemi ekonomi ve erken seçim tartışmalarına yakın bir konuşulma oranına sahiptir.

Ülkedeki ekonomik kriz ve erken seçim tartışmaları uzun bir sürecin sonucudur. Bu nedenle bilinme oranlarının %85'lerde olması olağandır.

Ancak gündem dışı olan ve ülkenin çok konuşmaya alışkın olmadığı "Helalleşme" tartışmasının ilk üç arasında olması ve %85'lik orana sahip olması toplumun tüm kesimleri tarafından bu söylemin siyaseten satın alındığını göstermektedir.

Ülkemizdeki bir çok bireyin hayatında farkında olduğu veya olmadığı travmalar vardır. Bu ruh hali siyasal ve toplumsal davranışlarımıza doğrudan veya dolaylı olarak yansımaktadır.

Recep Tayyip ERDOĞAN'ın ayrıştırıcı dili ve siyaset yapma anlayışı, bastırılmış duygular ile bilinç dışı hisleri gün yüzüne çıkartmıştır. Bu nedenle bu çağrı, ulusal tarihimizdeki haklı veya haksız tüm yaraların sarılma olanağı için bir çağrı olarak yorumlanmıştır.

Siyasal aktörlerin söylemleri, söylenenlerin içeriği ve pratikte uygulanabilir olması kadar, bu söylemlerin kişilerin bireysel ve toplumsal hayatlarında nelere karşılık geldiği ile de ilgilidir.

Kemal KILIÇDAROĞLU'nun bu söylemi hem geçmiş kuşakları hem bugünü hem de gelecek kuşakları ilgilendirdiği için farkındalık oranı olağanüstü olmuştur.

Geçmişinden korku devralanlar, bugün korkanlar, kendisi ve ailesinin geleceğinden korkanlar bu sese kulak vermiştir.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Bu sebeple destek oranı CHP Genel Başkanı'na verilen bir destek değildir.

Siyasal dilden ayrıştırılmış barış ve huzur ortamına verilen bir destektir.

Bu nedenle bu söylemler siyasallaşmamalı ve sadece CHP'nin hedefi olarak kalmamalıdır.

Bugün hiçbir siyasal parti yöneticisinin bu söyleme cepheden karşı çıkamaması da bu geniş tabanlı sosyal destekten kaynaklanmaktadır.

Büyük çoğunluk bu çağrıyla, karanlıktan aydınlığa giden bir yolculuğun başlangıcı olarak görmüştür. Bu beklentiyi somut uygulamalar ile desteklemek gerekir.

CHP Genel Başkanı Kemal KILIÇDAROĞLU'na destek oranı %66 ile partinin Haziran/2018'de aldığı oy oranının yaklaşık üç katıdır.

Bu sonuç göstermektedir ki bu söyleme vatandaşlar siyasal gözlemleri ile bakmamışlardır.

CHP Genel Başkanı Kemal KILIÇDAROĞLU'na parti içinden ve daha sol siyasal yelpazeden gelen temkinli yaklaşım ise siyasal söylem bazlıdır. Bu kitlenin üç ana dayanağı şu yaklaşımdır;

-CHP, 1950 yılından sonra ana aktör olarak iktidarda uzun süre kalmadı.

-Hep iktidarda olan sağ iktidarlar sürekli ülkedeki sol ve aydın kesime baskı uyguladı.

-Ülkede sağcılar her zaman devletin ve devlet olanaklarının sahibi olmuştur. Onlara mağdur denemez. Kendi aralarında anlaşamadıkları vardır ancak fikri değil menfaat kavgasıdır.

CHP parti tabanının azınlığı ile daha solda yer alan siyasal aktörlerin bazıları bu çağrıya teoride itiraz etmemekle birlikte konunun anlatım dilinin ve kullanılan kavramların daha iyi kurgulanması gerektiğini ifade etmişlerdir.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Döviz kurları ile ilgili ülkede yaşanan sorunların kötü ekonomi yönetimi ve Cumhurbaşkanı'nın kurlara müdahalesinden kaynaklandığı ortak kanaattir.

Ülkede ekonominin artık piyasa verilerine değil Cumhurbaşkanı'nın bilinmeyen gerekçelerle aldığı kararlara bağlı olduğu tartışmasızdır.

Recep Tayyip ERDOĞAN'ın her koşuldaki desteği %26'ya düşmüştür.

Yani %74 her koşulda Recep Tayyip ERDOĞAN'a karşı olduğunu ifade etmiştir.

Bu sonuç, Recep Tayyip ERDOĞAN için siyaseten bir çıkışın artık kalmadığını sadece süreci uzatabileceğini göstermektedir.

- Siyasal olmayan her söylem
 - Sadece bir parti seçmeni için söylenmeyen her siyasal dil
 - Korkmuş kitlelere "korkma" diyecek her ifade
 - Devletten ve siyasetten ümidini kesmiş sosyal tabanlara verilen her umut
- Recep Tayyip ERDOĞAN'ın bu sürecini kısaltacaktır.

Yani; Recep Tayyip ERDOĞAN artık kendi siyasal geleceği için aktör değildir.

Onun kaderini diğer siyasetçiler belirleyecektir.

Bir siyasetçi için olabilecek en kötü durum, geleceğini kendisinin belirleme şansını kaybetmesidir.

Bugün için tam bu noktadayız.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Doğada doğum ve ölüm birbirini tamamlayan en paradoksal süreçtir.
Ölüm olmadan doğum olmuyor.
Ölüm olmadan doğum olsa da sağlıklı yaşayamıyor. Doğa onu doğal seleksiyona tabi tutuyor.
Siyasette de ölüm olmadan doğum olmuyor
Ve artık AKP'nin, Recep Tayyip ERDOĞAN'ın siyaseten ölümü kaçınılmazdır.
Her siyasal ölüm yeni siyasal doğumların müjdecisidir.
Bugün tam o noktadayız.
Bugünler, ülkedeki siyasetin doğum sancısıdır.